

STUDENTS' UNIVERSITY CHOICE PROCESS AND INFLUENCED FACTORS: A REVIEW STUDY

Nguyen Van Canh

Dong Thap University

ARTICLE INFO		ABSTRACT
Received:	12/7/2023	In the current period, it has been a very significant and vital task for each educational institution to identify the factors that influence student's decisions to choose a university. This study was conducted to identify the students' process of university selection and the factors that influenced students' decision to choose their university. Based on the reviewed literature, three basic steps were identified, including students' determination for university studies right at their high school time, their consideration of potential university groups, and their analysis and evaluation on related factors for the final decision. Subsequently, many factors that influenced students' decisions were identified at the same time. Among them, the eight most prominent ones included university's reputation and characteristics, university communication, advice from reference groups, university's location, availability of training programs, learning and living costs, students' personal characteristics and Students' employment possibilities. Those factors served as important meanings and references so that educational institutions could prescribe effective enrollment policies, which contribute to attracting as many potential students as expected.
Revised:	12/9/2023	
Published:	12/9/2023	
KEYWORDS		
Higher education institutions		
University choice model		
Students' decision		
Admission		
Attracting students		

QUÁ TRÌNH CHỌN TRƯỜNG ĐẠI HỌC CỦA SINH VIÊN VÀ CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG: MỘT NGHIÊN CỨU TỔNG QUAN

Nguyễn Văn Cảnh

Trường Đại học Đồng Tháp

THÔNG TIN BÀI BÁO		TÓM TẮT
Ngày nhận bài:	12/7/2023	Việc xác định các yếu tố có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của sinh viên có ý nghĩa rất quan trọng đối với mỗi cơ sở giáo dục đại học. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm xác định quá trình lựa chọn trường đại học và các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường của sinh viên. Bằng phương pháp tổng quan tài liệu, nghiên cứu đã chỉ ra ba bước cơ bản trong quá trình lựa chọn trường đại học, bắt đầu từ sự định hướng học đại học sau bậc trung học, đến việc xem xét một số trường đại học tiềm năng, tiếp theo là việc phân tích, đánh giá để đưa đến quyết định chọn một trường cụ thể. Ngoài ra, có rất nhiều yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của sinh viên đã được xác định. Trong đó, nổi bật nhất là tám yếu tố như danh tiếng và đặc điểm trường đại học, giao tiếp của trường đại học, ý kiến tư vấn, vị trí địa lý của trường, sự sẵn có của các chương trình đào tạo, chi phí, đặc điểm cá nhân và cơ hội việc làm. Đây là cơ sở rất quan trọng để các cơ sở giáo dục đại học xem xét nhằm xây dựng các chính sách tuyển sinh hiệu quả, góp phần thu hút được nhiều sinh viên tiềm năng.
Ngày hoàn thiện:	12/9/2023	
Ngày đăng:	12/9/2023	
TỪ KHÓA		
Cơ sở giáo dục đại học		
Mô hình chọn trường đại học		
Quyết định của sinh viên		
Tuyển sinh		
Thu hút sinh viên		

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.8318>

Email: nvcanh@dthu.edu.vn

1. Giới thiệu

Giáo dục đại học trong thập kỷ qua đã cho thấy sự cạnh tranh gay gắt giữa các trường đại học trên quy mô toàn cầu [1], [2]. Trong khi đó, các sinh viên tương lai ngày càng thận trọng trong việc lựa chọn trường đại học [3], [4], bởi vì trước khi đưa ra quyết định lựa chọn chính thức, họ có thể xem xét, cân nhắc với rất nhiều sự lựa chọn khác nhau. Điều này đã tạo ra áp lực và sự cạnh tranh rất lớn giữa các cơ sở giáo dục đại học trong việc thu hút các sinh viên tiềm năng [5]. Pero và cộng sự [6] cho rằng các trường đại học luôn quan tâm đến việc thu hút sinh viên, nhưng họ không có thông tin về ý định của sinh viên trong việc lựa chọn trường. Do đó, hiểu được điều gì có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường của các sinh viên tương lai có ý nghĩa rất quan trọng đối với các cơ sở giáo dục đại học [7]. Những thông tin này sẽ giúp các trường đại học tạo ra các chiến lược tiếp thị hiệu quả nhằm chiếm được ưu thế trong việc cạnh tranh với các đối thủ tiềm năng trong việc thu hút sinh viên [5], [8]. Đồng quan quan điểm trên, Shah và Nair [9] cho rằng việc nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn một cơ sở giáo dục đại học của sinh viên có ý nghĩa rất quan trọng đối với các trường đại học. Cụ thể, các trường đại học sẽ biết được vì sao sinh viên chọn một cơ sở giáo dục đại học cụ thể để học tập. Ngoài ra, các thông tin thu được có thể giúp các trường đại học thiết kế các kế hoạch tiếp thị phù hợp. Bên cạnh đó, các trường đại học sẽ hiểu được những mong đợi của học sinh, từ đó đưa ra các chiến lược cụ thể nhằm cải thiện các trải nghiệm của sinh viên trong quá trình học tập.

Trong bối cảnh giáo dục đại học ở Việt Nam, các tác giả Dao và Thorpe [10] cũng cho rằng các trường đại học cần hiểu rõ những điều gì đã ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên, từ đó đưa ra các chiến lược và công cụ tiếp thị hiệu quả nhằm thu hút số lượng sinh viên phù hợp để duy trì hoạt động và đưa ra các chiến lược lâu dài hơn. Trên cơ sở đó, nghiên cứu này được thực hiện nhằm xác định quá trình đưa ra quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên và những yếu tố ảnh hưởng đến quyết định trên. Thông qua việc tham khảo, phân tích các nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến việc chọn trường đại học, tác giả sẽ chỉ ra các giai đoạn trong quá trình lựa chọn trường đại học cũng như một số yếu tố phổ biến có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của học sinh, sinh viên. Đây là cơ sở rất quan trọng để các trường đại học tham khảo, từ đó xây dựng các chính sách tuyển sinh hiệu quả nhằm thu hút sự quan tâm của nhiều học sinh trước khi quyết định lựa chọn trường đại học cũng như lựa chọn ngành học yêu thích.

2. Phương pháp nghiên cứu

Hiện nay có nhiều cơ sở dữ liệu chứa các công trình nghiên cứu đã được công bố trên các Tạp chí khoa học có uy tín. Tuy nhiên, trong phạm vi nghiên cứu này, tác giả chỉ thực hiện việc tìm kiếm các công trình khoa học đã được chia sẻ trên hệ thống cơ sở dữ liệu Google Scholar. Tác giả chọn hệ thống cơ sở dữ liệu này để tìm kiếm các tài liệu tham khảo bởi vì sự đơn giản và tiện lợi của nó đối với người dùng. Cụ thể, với các từ khóa được người dùng cung cấp, kết quả tìm kiếm từ hệ thống này sẽ hiển thị rất nhiều tài liệu, đặc biệt là các bài báo khoa học đã được công bố trên các tạp chí khoa học và người dùng có thể tải về máy tính để dàng để tham khảo. Ngoài ra, đối với các tài liệu không thể tải trực tiếp, hệ thống sẽ hỗ trợ người dùng truy cập ngay đến các trang web chính thức đã đăng tải các tài liệu trên. Điều này thật sự hữu ích đối với người dùng trong việc tiếp cận với các công trình nghiên cứu đã được công bố trước đó nhằm phục vụ cho việc nghiên cứu, đặc biệt là việc tổng quan tài liệu.

Trong nghiên cứu này, khi thực hiện việc tìm kiếm các tài liệu tham khảo, tác giả đã sử dụng 04 từ khóa chính, bao gồm 02 từ tiếng Việt như “chọn trường đại học”, “quyết định chọn trường đại học” và 02 từ tiếng Anh tương ứng “university choice”, “university choice decision”. Mặc dù, chỉ với 04 từ cụm khóa như trên, hệ thống đã hiển thị rất nhiều tài liệu, đặc biệt là các bài báo khoa học đã được công bố trên các tạp chí khoa học có uy tín. Ngoài ra, tác giả cũng đã thực hiện việc tìm kiếm với một vài từ khóa khác có liên quan đến vấn đề nghiên cứu nhưng kết quả hiển thị không cho thấy có sự khác biệt đáng kể. Thông qua kết quả tìm kiếm, tác giả đã chọn và tải về máy tính hơn 50 bài báo khoa học đã được công bố trên các tạp chí khoa học trong và ngoài

nước. Trong đó, 37 tài liệu có liên quan trực tiếp đến vấn đề nghiên cứu đã được sử dụng và trích dẫn trong minh chứng trong nghiên cứu này nhằm giúp tác giả trình bày 02 nội dung chính tương ứng với hai mục tiêu nghiên cứu, bao gồm (1) quá trình lựa chọn trường đại học và (2) các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên.

3. Kết quả và bàn luận

3.1. Quá trình lựa chọn trường đại học của sinh viên

Quá trình lựa chọn trường đại học của sinh viên bao gồm các giai đoạn hoặc các bước thực hiện trong quá trình xem xét và lựa chọn một trường đại học [11]. Quá trình này được ví như một cái phễu với một nhóm lớn sinh viên tương lai ở phía trên và một nhóm nhỏ hơn những người trúng tuyển ở phía dưới [12]. Kotler [13] đã mô tả quá trình ghi danh vào đại học theo 07 giai đoạn như: (1) ý định theo học đại học, (2) tìm kiếm và tiếp nhận thông tin, (3) đặt ra các câu hỏi cụ thể về trường đại học, (4) xem xét số lượng đơn đăng ký, (5) xem xét số lượng hồ sơ nhập học, (6) lựa chọn trường đại học, và (7) đăng ký xét tuyển vào trường đại học.

Hanson và Litten [14] đã xây dựng mô hình lựa chọn trường đại học theo một quy trình song song với ba giai đoạn. Trong đó, giai đoạn đầu tiên bắt đầu với mong muốn theo học tại một cơ sở giáo dục đại học của học sinh, giai đoạn thứ hai là quá trình điều tra các cơ sở giáo dục đại học tiềm năng và giai đoạn cuối cùng là sự xem xét của sinh viên về các yếu tố như số lượng đơn xin nhập học, tình hình nhập học thực tế và đưa ra quyết định ghi danh học tập tại một cơ sở giáo dục đại học. Bên cạnh đó, mô hình của Jackson [15] bắt đầu bằng sự ưu tiên, nghĩa là thái độ của học sinh muốn vào học ở bậc đại học. Giai đoạn tiếp theo trong mô hình này là loại trừ, nghĩa là học sinh sẽ hình thành một nhóm các trường đại học mà họ muốn tìm hiểu trước khi đưa ra quyết định đăng ký chính thức. Giai đoạn cuối cùng của mô hình này là việc đánh giá của học sinh đối với các lựa chọn và quyết định chọn một trường đại học để đăng ký nhập học.

Tương tự, Hossler và Gallagher [16] cũng đã đề xuất mô hình lựa chọn trường đại học khi học sinh tìm kiếm các trải nghiệm giáo dục sau bậc trung học theo ba giai đoạn. Ở mỗi giai đoạn của quá trình này, các yếu tố cá nhân và tổ chức tương tác với nhau tác động đến kết quả lựa chọn trường đại học của sinh viên. Trong đó, giai đoạn đầu tiên của quá trình này gọi là giai đoạn khuynh hướng. Đây được xem là giai đoạn học sinh xác định liệu bản thân có muốn tiếp tục học lên đại học sau khi tốt nghiệp trung học hay không. Trong đó, một số đặc điểm nền tảng nhất định dường như có tương quan thuận với việc học đại học của học sinh. Giai đoạn thứ hai được gọi là giai đoạn tìm kiếm nhằm thu thập thông tin về các tổ chức giáo dục đại học đối với những sinh viên đã có định hướng tiếp tục học bậc đại học. Trong giai đoạn này, bắt đầu xảy ra nhiều sự tương tác giữa những các sinh viên tiềm năng và các cơ sở giáo dục. Trong đó, các chiến lược truyền thông mà các trường đại học sử dụng có tác động rất lớn đến sự tìm kiếm của các học sinh, bởi vì các sinh viên tiềm năng sẽ tìm đến các cơ sở giáo dục cũng đang tìm kiếm và thu hút nguồn sinh viên. Giai đoạn thứ ba là giai đoạn lựa chọn, tức là học sinh sẽ đưa ra quyết định chính thức về việc theo học một trường đại học nào đó. Trong giai đoạn này, tập hợp các cơ sở giáo dục đại học đã được xác định trong quá trình tìm kiếm sẽ được học sinh đánh giá, từ đó thu hẹp các lựa chọn để xác định một cơ sở giáo dục tốt nhất để nhập học.

Như vậy, có thể nhận thấy quá trình lựa chọn trường đại học của sinh viên có thể trải qua ba giai đoạn chính. Giai đoạn đầu tiên là giai đoạn định hướng để xác định xem bản thân học sinh có nhu cầu tiếp tục học tập ở bậc đại học sau khi họ hoàn thành bậc trung học hay không. Giai đoạn tiếp theo là giai đoạn học sinh tìm kiếm thông tin về một số trường đại học tiềm năng cơ bản đáp ứng các yêu cầu của họ, và giai đoạn thứ ba là sự xem xét, cân nhắc, đánh giá kỹ lưỡng đối với các trường đại học tiềm năng đã được xác định ở bước hai, từ đó đưa ra quyết định chính thức về sự lựa chọn một trường đại học cụ thể để học tập.

3.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc chọn trường đại học

Chủ đề lựa chọn trường đại học của sinh viên đã nhận được sự quan tâm rất lớn của giới học thuật [11]. Kết quả tổng quan tài liệu cho thấy có rất nhiều các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định

chọn trường đại học của các sinh viên tương lai và đã được thể hiện cụ thể trong nhiều nghiên cứu. Chapman [17] cho rằng để hiểu được sự lựa chọn của sinh viên về việc theo học một trường đại học nào, cần phải tính đến các yếu tố nền tảng, đặc điểm hiện tại của sinh viên, gia đình sinh viên và các đặc điểm của trường đó. Theo tác giả, sự lựa chọn đại học của sinh viên bị ảnh hưởng bởi một tập hợp các đặc điểm cá nhân (bên trong) kết hợp với một loạt các tác động bên ngoài. Trong đó, những yếu tố bên trong có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học bao gồm những đặc điểm của bản thân sinh viên như tình trạng kinh tế xã hội, năng khiếu, mức độ khát vọng học đại học và thành tích học tập ở trường phổ thông. Trong khi đó, những ảnh hưởng bên ngoài này có thể được chia thành ba nhóm chính như ảnh hưởng của những người quan trọng, các đặc điểm cố định của cơ sở giáo dục đại học và nỗ lực giao tiếp của các cơ sở giáo dục đại học với các sinh viên tương lai. Cụ thể, những người có ý nghĩa quan trọng với sinh viên bao gồm những người thân trong gia đình như cha mẹ, và những cá nhân ở trường phổ thông như là các thầy, cô, bạn bè. Ngoài ra, các đặc điểm của trường đại học bao gồm chi phí học tập, vị trí địa lý và sự sẵn có của các chương trình đào tạo. Bên cạnh đó, nỗ lực giao tiếp của trường đại học với các sinh viên tiềm năng bao gồm tờ rơi, những chuyến thăm trường và đặc biệt là những thông tin liên quan đến hoạt động tuyển sinh của trường đại học. Với 1.447 lượt trích dẫn cho thấy nghiên cứu này của Chapman có ý nghĩa rất quan trọng và đã thu hút sự quan tâm của rất nhiều nhà nghiên cứu trên thế giới.

Hooley và Lynch [18] đã đưa ra sáu yếu tố khác nhau có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của học sinh, đó là sự sẵn có của chương trình học, vị trí địa lý, uy tín của trường đại học, khoảng cách xa quê hương và gia đình, ngày thành lập trường đại học và các thành viên trong gia đình và lời khuyên của giáo viên. Martin và Dixon [19] cho rằng sinh viên nên coi trọng tám yếu tố quan trọng khi họ chọn một trường đại học. Đó là các yếu tố như danh tiếng học thuật, quy mô khuôn viên trường, vị trí địa lý, sự sẵn có của các học bổng, sự sẵn có của các chuyên ngành mong muốn, không khí xã hội, số lượng sinh viên và các quy tắc hoặc tiêu chí tuyển sinh của các cơ sở giáo dục đại học.

Trong một nghiên cứu khác, Ming [20] cho rằng quyết định lựa chọn trường đại học của học sinh chịu ảnh hưởng bởi hai nhóm yếu tố có liên quan trực tiếp đến các trường đại học. Nhóm thứ nhất bao gồm các đặc điểm cố định của các trường đại học như: địa điểm, chương trình đào tạo, danh tiếng, cơ sở vật chất, học phí, hỗ trợ tài chính, cơ hội việc làm. Nhóm thứ hai liên quan đến các nỗ lực giao tiếp của trường đại học với các học sinh như quảng cáo, giao lưu với các trường phổ thông, thăm khuôn viên trường đại học. Akar [21] cho thấy yếu tố quan trọng nhất ảnh hưởng đến sự lựa chọn trường đại học của sinh viên là danh tiếng học thuật và uy tín của các trường đại học, tiếp đến là vị trí của trường đại học. Ngoài ra, sinh viên có xu hướng chọn các trường đại học gần với gia đình của họ và chịu ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố khác nhau như trang web của trường đại học; sự tư vấn của cha mẹ, bạn bè và giáo viên.

Khi xem xét các yếu tố được các bậc cha mẹ cân nhắc khi quyết định cho con học tại các trường tư thục, Yaacob và cộng sự [22] đã chỉ ra bốn yếu tố có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của sinh viên. Trong đó, quan trọng nhất là giáo trình giảng dạy trong trường đại học, tiếp theo là môi trường học tập và cơ sở vật chất của trường đại học chiếm vị trí thứ hai. Tiếp đến là hiệu quả học thuật của trường đại học và chất lượng đội ngũ giáo viên mà trường đang sở hữu. Rika và cộng sự [23] cho rằng có bốn nhóm yếu tố chính có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường của sinh viên. Một là, các yếu tố văn hóa mô tả mức độ văn hóa của gia đình liên quan đến giáo dục đại học như tôn giáo, quốc tịch, cũng như các chuẩn mực xã hội và truyền thống văn hóa. Hai là, các yếu tố về xã hội bao gồm các thành viên gia đình, bạn bè và xã hội nói chung; mức thu nhập; sự sẵn sàng để đầu tư vào giáo dục và phát triển của họ, bao gồm cả việc vay vốn. Ba là, các yếu tố về tâm lý mô tả thái độ của người học đối với giáo dục đại học; niềm tin của họ vào sự cần thiết và giá trị của giáo dục đại học. Cuối cùng là các yếu tố về tổ chức mô tả những đặc điểm, chi tiết cụ thể chính các cơ sở giáo dục. Trong đó, yếu tố tâm lý và tổ chức được xem là các yếu tố dự báo tốt nhất cho quyết định lựa chọn trường đại học của học sinh.

Moovoravit và Dowpiset [24] cho rằng các yếu tố như học phí, ảnh hưởng của phụ huynh, vị

trí của trường đại học, danh tiếng của cơ sở giáo dục đại học đều có ảnh hưởng đáng kể đến việc lựa chọn trường đại học của học sinh. Tương tự, Hidayat và cộng sự [25] cho thấy chi phí cùng với việc quảng bá hình ảnh thương hiệu và cơ sở vật chất có ảnh hưởng đáng kể đến quyết định lựa chọn các trường đại học tư thục của các tân sinh viên. Trong khi đó, Mustafa và cộng sự [26] cho rằng ba yếu tố có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn các cơ sở giáo dục đại học của học sinh gồm chất lượng giáo dục, các giá trị văn hóa, và chi phí giáo dục. Ngoài ra, kết quả nghiên cứu còn cho thấy, ở các mức độ khác nhau, các đặc điểm nhân khẩu học dự đoán đáng kể sự lựa chọn các cơ sở giáo dục đại học của học sinh. Ilgan và cộng sự [27] cho rằng kỳ vọng tương lai cho nghề nghiệp, chất lượng và mức độ phổ biến về giáo dục do các trường đại học đưa ra là các yếu tố quan trọng có ảnh hưởng đến ưu tiên của sinh viên trong việc lựa chọn trường đại học.

Nuseir và El Refae [8] cho thấy các yếu tố như danh tiếng học thuật, trợ cấp và tài trợ, vị trí và khoảng cách, cơ sở vật chất và dịch vụ, các kênh quảng cáo và tiếp thị có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên. Tác giả cho rằng, phát hiện này sẽ giúp các nhà quản lý của các trường đại học giải quyết sự cạnh tranh ngày càng tăng giữa các cơ sở giáo dục đại học. Trong khi đó, Hasan và cộng sự [28] cho rằng các yếu tố ảnh hưởng xã hội, đặc biệt là ảnh hưởng của gia đình và cha mẹ, đóng một vai trò quan trọng trong việc hình thành các quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên. Ảnh hưởng của bạn bè, ảnh hưởng của giáo viên và cố vấn, ảnh hưởng của phương tiện truyền thông và ảnh hưởng của văn hóa và xã hội cũng được coi là những yếu tố quan trọng. Ngoài ra, Connie và cộng sự [29] cho rằng có mối quan hệ đáng kể giữa chương trình, danh tiếng của trường đại học, cơ hội việc làm, chi phí, cơ sở vật chất, sự tư vấn với quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên.

So với các nghiên cứu trên thế giới, các nghiên cứu ở Việt Nam về việc chọn trường đại học chỉ xuất hiện trong thời gian gần đây. Trên cơ sở các mô hình lựa chọn trường đại học được thực hiện bởi các tác giả nước ngoài, phần lớn các nghiên cứu trong nước đều đưa ra các mô hình có sự cập nhật, bổ sung về các yếu tố có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường, từ đó xác định mức độ ảnh hưởng của từng yếu tố.

Nghiên cứu của Trần Văn Quý và Cao Hào Thi [30] cho thấy năm yếu tố có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh gồm: cơ hội việc làm trong tương lai; đặc điểm có định của trường đại học; đặc điểm về bản thân cá nhân học sinh; các cá nhân khác có ảnh hưởng đến quyết định của học sinh và các thông tin có sẵn. Trên cơ sở đó, tác giả đã đề xuất một số kiến nghị nhằm giúp đỡ gia đình, nhà trường và các tổ chức giáo dục có biện pháp thiết thực nhằm định hướng có phương pháp và tạo điều kiện tốt nhất cho các học sinh trung học phổ thông trong việc lựa chọn trường đại học, cao đẳng. Nguyễn Minh Hà và cộng sự [31] đã chỉ ra 07 nhân tố ảnh hưởng đến việc chọn trường đại học gồm nỗ lực của nhà trường để đưa thông tin đến học sinh sắp tốt nghiệp trung học phổ thông, khả năng vào được trường, chất lượng dạy - học, công việc trong tương lai, đặc điểm của bản thân sinh viên, người thân trong gia đình và người thân ngoài gia đình. Đỗ Thị Hồng Liên và cộng sự [32] cho rằng các yếu tố có ảnh hưởng đáng kể đến quyết định chọn trường đại học của học sinh có liên quan đến các đặc điểm cá nhân của học sinh như sở thích, khả năng của bản thân và tình trạng kinh tế - xã hội. Bên cạnh đó, danh tiếng học thuật và uy tín của một trường đại học cùng với sự sẵn có của các chuyên ngành đào tạo chất lượng cao cũng đóng vai trò quan trọng trong sự lựa chọn của họ. Ngoài ra, trong nhóm yếu tố ảnh hưởng từ những người xung quanh, cha mẹ của học sinh chiếm vị trí đầu tiên vì một số lý do, đặc biệt là để hỗ trợ tài chính. Hơn nữa, các nỗ lực của trường đại học nhằm thông báo và thu hút sinh viên tương lai bằng nhiều kênh khác nhau như trang web, tài liệu quảng cáo, chuyên thăm khuôn viên trường và tư vấn từ cố vấn của trường đại học có ảnh hưởng đáng kể đến việc lựa chọn trường đại học của sinh viên.

Nghiên cứu của Dao và Thorpe [10] nhằm tìm hiểu các yếu tố ảnh hưởng đến việc lựa chọn trường đại học của sinh viên Việt Nam trong một bối cảnh giáo dục đại học đang thay đổi bởi ảnh hưởng của toàn cầu hóa và cải cách giáo dục. Kết quả nghiên cứu đã cho thấy 09 yếu tố có ảnh hưởng đến quyết định của sinh viên trong việc lựa chọn trường đại học. Cụ thể, mức độ ảnh hưởng của các yếu tố theo thứ tự giảm dần là cơ sở vật chất và dịch vụ, chương trình, chi phí, thông tin trực tiếp, ý

kiến, thông tin trực tuyến, cách giao tiếp, bổ sung các chương trình và quảng cáo. Ngoài ra, có những mối tương quan đáng kể trong bối cảnh Việt Nam giữa các yếu tố giá cả, cơ sở vật chất, dịch vụ và chương trình, và sự khác biệt giữa giới tính và loại sinh viên trong việc chọn trường đại học. Lưu Thị Thái Thanh và cộng sự [33] cho thấy các yếu tố có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh gồm đặc điểm cá nhân, sự định hướng của các cá nhân có ảnh hưởng, cơ hội trúng tuyển, đặc điểm cá nhân của học sinh và đặc điểm trường đại học. Trong đó, yếu tố tác động mạnh nhất đến việc chọn trường đại học là yếu tố cơ hội việc làm trong tương lai và tương thích với đặc điểm cá nhân, kế đến là yếu tố cơ hội trúng tuyển và cuối cùng là yếu tố cá nhân học sinh. Nguyễn Thị Ánh Hoa và cộng sự [34] cho thấy ba yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường gồm chương trình đào tạo, định hướng cá nhân và bản thân cá nhân. Trong đó, yếu tố có ảnh hưởng mạnh nhất là yếu tố cá nhân học, tiếp theo là những định hướng cá nhân và ảnh hưởng thấp nhất là chương trình đào tạo.

Trần Minh Hùng và cộng sự [35] đã chỉ ra 05 nhân tố có tác động đến quyết định chọn ngành học của sinh viên theo thứ tự mức độ ảnh hưởng mạnh nhất là: đặc điểm cá nhân; các phương tiện truyền thông; tư vấn và đặc điểm trường; cơ hội nghề nghiệp và khả năng trúng tuyển. Đỗ Thị Thu Trang [36] cho rằng yếu tố có tác động mạnh nhất đến việc chọn trường của học sinh là chi phí học tập. Các yếu tố có mức ảnh hưởng thấp hơn lần lượt là bản thân người học, lời khuyên của những người xung quanh, các hoạt động ngoại khóa và đạt mức tác động thấp nhất là danh tiếng của trường đại học. Nguyễn Thị Minh Hương [37] cũng cho thấy yếu tố danh tiếng của trường đại học có tác động lớn nhất đến sự lựa chọn của học sinh. Tiếp theo các yếu tố hoạt động truyền thông, các điều kiện học tập, các yếu tố liên quan đến bản thân học sinh và thấp nhất là yếu tố cá nhân học sinh.

Trên cơ sở phân tích các nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến việc chọn trường đại học, tác giả nhận thấy có nhiều yếu tố khác nhau ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn của sinh viên. Trong đó, một số yếu tố ảnh hưởng xuất hiện phổ biến trong nghiên cứu, cụ thể được thể hiện trong bảng 1.

Bảng 1. Các yếu tố phổ biến có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của sinh viên

TT	Yếu tố	Nguồn
1	Danh tiếng và đặc điểm trường đại học	Nuseir và El Refae [8], Chapman [17], Ming [20], Akar [21], Moovoravit và Dowpiset [24], Connie và cộng sự [29], Đỗ Thị Hồng Liên và cộng sự [32], Đỗ Thị Thu Trang [36], Nguyễn Thị Minh Hương [37].
2	Giao tiếp của trường đại học	Nuseir và El Refae [8], Dao và Thorpe [10], Chapman [17], Ming [20], Akar [21], Hidayat và Sinuhaji [25], Đỗ Thị Hồng Liên và cộng sự [32], Trần Minh Hùng và Nguyễn Thị Kim Tuyền [35], Nguyễn Thị Minh Hương [37].
3	Cơ hội việc làm	Ming [20], Ilgan [27], Connie và cộng sự [29], Trần Văn Quý và Cao Hào Thi [30], Nguyễn Minh Hà và cộng sự [31], Lưu Thị Thái Tâm và cộng sự [33], Trần Minh Hùng và Nguyễn Thị Kim Tuyền [35].
4	Đặc điểm cá nhân	Chapman [17], Đỗ Thị Hồng Liên và cộng sự [32], Trần Minh Hùng và Nguyễn Thị Kim Tuyền [35], Đỗ Thị Thu Trang [36], Nguyễn Thị Minh Hương [37].
5	Ý kiến tư vấn	Dao và Thorpe [10], Chapman [17], Akar [21], Moovoravit và Dowpiset [24], Hasan và cộng sự [28], Trần Văn Quý và Cao Hào Thi [30], Đỗ Thị Hồng Liên và cộng sự [32], Đỗ Thị Thu Trang [36], Nguyễn Thị Minh Hương [37].
6	Vị trí địa lý của trường đại học	Nuseir và El Refae [8], Chapman [17], Hooley và Lynch [18], Martin và Dixon [19], Ming [20], Akar [21], Moovoravit và Dowpiset [24].
7	Chương trình đào tạo	Dao và Thorpe [10], Chapman [17], Hooley và Lynch [18], Martin và Dixon [19], Ming [20], Connie và cộng sự [29], Đỗ Thị Hồng Liên và cộng sự [32], Nguyễn Thị Ánh Hoa và cộng sự [34].
8	Chi phí	Nuseir và El Refae [8], Dao và Thorpe [10], Chapman [17], Ming [20], Moovoravit và Dowpiset [24], Hidayat và cộng sự [25], Mustafa và cộng sự [26], Connie và cộng sự [29], Đỗ Thị Thu Trang [36].

(Nguồn: Tác giả tập hợp trong quá trình tổng quan tài liệu, 2023)

Ngoài ra, kết quả nghiên cứu còn cho thấy có sự giống nhau và khác nhau giữa các nghiên cứu qua các giai đoạn khác nhau về các yếu tố có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của sinh viên.

4. Kết luận

Kết quả nghiên cứu tổng quan các tài liệu trong và ngoài nước về chủ đề lựa chọn trường đại học của sinh viên đã cho thấy về cơ bản quá trình lựa chọn trường đại học của các sinh viên tương lai thường trải qua ba giai đoạn chính, bắt đầu từ sự định hướng hay ý định về việc tiếp tục học lên đại học sau khi tốt nghiệp trung học, tiếp theo là sự tìm hiểu thông tin đối với một số trường đại học tiềm năng, và giai đoạn cuối cùng là sự cân nhắc, xem xét đánh giá của sinh viên trước khi đưa ra quyết định chính thức. Ngoài ra, kết quả nghiên cứu còn cho thấy có rất nhiều yếu tố khác nhau có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên, trong đó tác giả đã chỉ ra một số yếu tố phổ biến nhất đã được khẳng định trong nhiều nghiên cứu. Bên cạnh đó, kết quả phân tích tổng quan cũng cho thấy các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên cũng có sự khác nhau trong các nghiên cứu khác nhau qua các thời kỳ. Điều này, cho thấy việc nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định của sinh viên trong việc lựa chọn trường đại học cụ thể là rất quan trọng đối với mỗi cơ sở giáo dục đại học. Điều này sẽ giúp từng trường có được những chính sách hiệu quả nhằm thu hút sự quan tâm của nhiều người học trong việc đăng ký xét tuyển và nhập học.

Lời cảm ơn

Nghiên cứu này được hỗ trợ bởi đề tài Khoa học & Công nghệ, Trường Đại học Đồng Tháp, mã số **SPD2022.01.38**.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] S. Grapragasem, A. Krishnan, and A. Mansor, "Current Trends in Malaysian Higher Education and the Effect on Education Policy and Practice: An Overview," *International Journal Of Higher Education*, vol. 3, no. 1, pp. 85-92, 2014.
- [2] M. R. P.-S. Ling, M. L. C. M. Hong, and M. L. S. Yun, "Determinant Factors in Selecting University: Evidence from Secondary School Students in Sarawak," *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, vol. 10, no. 3, pp. 1015-1030, 2021.
- [3] M. Joseph, E. W. Mullen, and D. Spake, "University branding: Understanding students' choice of an educational institution," *Journal of Brand Management*, no. 20, pp. 1-12, 2012.
- [4] O. T. Aydin and F. Bayir, "The Impact of Different Demographic Variables on Determinants of University Choice Decision: A Study on Business Administration Students of the Foundation Universities in Istanbul," *Educational Sciences: Theory and Practice*, vol. 16, no. 4, pp. 1147-1169, 2016.
- [5] M. Gille, R. Moulignier, and K. Kövesi, "Understanding the factors influencing students' choice of engineering school," *European Journal of Engineering Education*, vol. 47, no. 2, pp. 245-258, 2022.
- [6] M. Peró, P. P. Soriano, R. Capilla, J. G. I Olmos, and A. Hervás, "Questionnaire for the assessment of factors related to university degree choice in Spanish public system: A psychometric study," *Computers in Human Behavior*, no. 47, pp. 128-138, 2015.
- [7] F. Maringe, "University and course choice: Implications for positioning, recruitment, and marketing," *International Journal of educational management*, vol. 20, no. 6, pp. 466-479, 2006.
- [8] M. T. Nuseir and G. A. El Refae, "Factors influencing the choice of studying at UAE universities: an empirical research on the adoption of educational marketing strategies," *Journal of Marketing for Higher Education*, vol. 32, no. 2, pp. 215-237, 2022.
- [9] M. Shah and C. S. Nair, "Enrolling in Higher Education: The Perceptions of Stakeholders," *Journal of Institutional Research*, vol. 15, no. 1, pp. 9-15, 2010.
- [10] M. T. N. Dao and A. Thorpe, "What factors influence Vietnamese students' choice of university," *International Journal of Education Management*, vol. 29, no. 5, pp. 666-681, 2015.
- [11] L. H. Litten, "Different strokes in the applicant pool: Some refinements in a model of student college choice," *The Journal of Higher Education*, vol. 53, no. 4, pp. 383-402, 1982.
- [12] W. Ihlanfeldt, *Achieving Optimal Enrollment and Tuition Revenues*. San Francisco: Jossey-Bass, 1980.
- [13] P. Kotler, "Applying Marketing Theory to College Admissions," in *A Role for Marketing in College Admissions*, T. C. E. E. Board, Ed. New York: College Entrance Examination Board, 1976, pp. 54-72.
- [14] K. H. Hanson and L. H. Litten, "Mapping the Road to Academe: Women, Men, and the College Selection Process," in *The Undergraduate Woman: Issues in Educational Equity*, P. Perun, Ed. Lexington: Lexington Books, 1982.

- [15] G. A. Jackson, "Public efficiency and private choice in higher education," *Educational evaluation and policy analysis*, vol. 4, no. 2, pp. 237-247, 1982.
- [16] D. Hossler and K. S. Gallagher, "Studying Student College Choice: A Three-Phase Model and the Implications for Policymakers," *College and University*, vol. 62, no. 3, pp. 207-221, 1987.
- [17] D. W. Chapman, "A model of student college choice," *The Journal of Higher Education*, vol. 52, no. 5, pp. 490-505, 1981.
- [18] G. J. Hooley and J. E. Lynch, "Modelling the student university choice process through the use of conjoint measurement techniques," *European Research*, vol. 9, no. 4, pp. 158-170, 1981.
- [19] N. K. Martin and P. N. Dixon, "Factors influencing student's college choice," *Journal of College Student Development*, vol. 32, pp. 253-257, 1991.
- [20] J. S. K. Ming, "Institutional Factors Influencing Students' College Choice Decision in Malaysia: A Conceptual Framework," *International Journal of Business and Social Science*, vol. 1, no. 3, pp. 53-58, 2010.
- [21] C. Akar, "Factors Affecting University Choice: A Study on Students of Economics and Administrative Science," *Eskisehir Osmangazi University Journal of Economics and Administrative sciences*, vol. 7, no. 1, pp. 97-120, 2012.
- [22] N. A. Yaacob, M. M. Osman, and S. Bachok, "Factors influencing parents' decision in choosing private schools," *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, no. 153, pp. 242-253, 2014.
- [23] N. Rika, J. Roze, and I. Sennikova, "Factors affecting the choice of higher education institutions by prospective students in Latvia," *CBU international Conference on Innovation in Science and Education*, vol. 4, pp. 422-430, 2016.
- [24] P. Moovoravit and K. Dowpiset, "Factors Affecting the Choice of University in Thailand among Thai International High School Student's Grade 11 and Grade 12 in the Central Bangkok Area," *International Research E-Journal on Business and Economics*, vol. 3, no. 2, pp. 1-21, 2017.
- [25] R. Hidayat and E. Sinuhaji, "Factors that affect students decision to choose private universities in Medan city, Indonesia," *Academy of Strategic Management Journal*, vol. 17, no. 6, pp. 1-8, 2018.
- [26] S. A. A. Mustafa, A. L. Sellami, E. A. A. Elmaghraby, and H. B. Al-Qassass, "Determinants of college and university choice for high-school students in Qatar," *International Journal of Higher Education*, vol. 7, no. 3, pp. 1-15, 2018.
- [27] A. Ilgan, O. Ataman, F. Ugurlu, and A. Yurdunkulu, "Factors affecting university choice: A study on university freshman students," *The Journal of Buca Faculty of Education*, no. 46, pp. 199-216, December 2018.
- [28] M. M. Hasan, S. A. Chowdhury, and A. Ahamed, "Exploring social influence factors in university choice decisions among college students in bangladesh: A qualitative study," *Cultural Communication and Socialization Journal*, vol. 4, no. 1, pp. 13-17, 2023.
- [29] G. Connie, A. R. b. S. Senathirajah, P. Subramanian, R. Ranom, and Z. Osman, "Factors Influencing Students' Choice Of An Institution Of Higher Education," *Journal of Positive School Psychology*, vol. 6, no. 4, pp. 10015-10043, 2022.
- [30] Q. V. Tran and T. H. Cao, "Factors influencing the university choice decisions of high school students," *VNUHCM Journal of Science and Technology Development*, vol. 12, no. 15, pp. 87-102, 2009.
- [31] H. M. Nguyen, X. G. Huynh, and T. K. T. Huynh, "Studying factors influencing on Students' choice to Ho Chi Minh City Open University," *HCMC Open University Journal of Science*, vol. 6, no. 2, pp. 107-117, 2011.
- [32] L. H. T. Do, H. N. T. Nguyen, and A. L. T. Nguyen, "Factors influencing VNU-IS students' choice of university," *VNU Journal of Science: Social Sciences and Humanities*, vol. 31, no. 4, pp. 67-76, 2015.
- [33] T. T. T. Luu, S. Chau, and K. Chau, "Several factors influence on choosing universities of high school twelve graders in Long Xuyen, An Giang province," *An Giang University Journal of Science*, vol. 13, no. 1, pp. 88-100, 2017.
- [34] H. A. T. Nguyen and H. H. T. Nguyen, "Factors affecting high school students's decision in choosing a university in Ba Ria Vung Tau province," *Yersin Dalat University - Journal of Yersin Science*, vol. 6, pp. 67-76, December 2019.
- [35] H. M. Tran and T. K. T. Nguyen, "Factors affecting student's decision to choose tourism and travel services management major at tay do university," *Journal of Scientific research and economic development - Tay Do University*, no. 9, pp. 18-33, 2020.
- [36] T. T. T. Do, "The factors affecting the decision to choose a university for high school students," *Journal of Economic & Banking Studies*, no. 234, pp. 58-69, 2021.
- [37] H. M. T. Nguyen, "A study on factors affecting the decision of choosing university of high school pupils in Quang Ngai province," *Vietnam Journal of Sciences and Technology - MOST*, vol. 63, no. 4, pp. 1-7, 2021.